

1 SLOVENSKE VRSTE LESA

Prepoznavanje lesne vrste je pomembno za:

- ustrezno izbiro materiala za določen namen,
- primerno izbiro orodja.
- OGL (obdelava gradiv - les):
 - učenci morajo prepoznati:
 - * lipa
 - * smreka
 - * bukev
 - * hrast

1.1 literatura:

- [podatki o lesnih vrstah](#)
- [slo. vrste lesa](#)
- Irena Leban: OSNOVE LESARSTVA: Lastnosti lesa
- Irena Leban: OSNOVE LESARSTVA: Zgradba lesa

1.1.1 NALOGA: Ločevanje vrst lesa

V poročilo narišite kako bi teoretično ločili naslednje vrste lesa:

- smreka - hrast - bukev - lipa

Pri risbi lesa poudarite očitne značilnosti lesa, narišite tudi prečni in vzdolžni prerez. Navedite glavne lastnosti lesa:

- cena za m³ (lahko tudi rang)
- gostota
- trdota
- trdnost
- žilavost
- relativni raztezek v vseh treh glavnih smereh (vzd., rad., tan.)
- vremenska odpornost

2 PREPOZNAVANJE VRST LESA

2.1 Iglavci

2.1.1 Traheide

- prevanjanje vode
- mehanska funkcija
- enakomeren prehod velikih lumnov (spomladi) -> mali lumni (jeseni)

2.1.2 Parenhimske celice

- prevanjanje organskih snovi
 - glukoza
 - aminokislina ...
 - 50cm/h
- tvorba radialnih trakov
 - homogeni (sestavljani samo iz par. cel.) = JELKA
 - heterogeni (par. cel. in traheide) = SMREKA BOR

2.2 Listavci

2.2.1 Traheide

- samo mehanska funkcija

2.2.2 Traheje

- ali pore (ker so lumni bistveno večji in vidni s prostim očesom)
- prevanjanje vode

2.2.2.1 Venčasto porozni listavci

- pore vidne, veliki lumni
- nahajajo se v ranem selu
- venčasto porozne vrste so (skoraj vse tiste s S-jem):

- HRAST
- KOSTANJ
- BREST
- JESEN

2.2.2.2 Pol-venčasto porozne vrste

- pore vidne, srednje vlike
- razporejene po celi braniki
- v ranem lesu jih je več ali pa so večje
- lesne vrste so:
 - OREH
 - ČEŠNJA

2.2.2.3 Rزتreseno porozne vrste

- pore (lumni) so majhno
- por s prostim očesom ne vidimo
- razporejene so po celi braniki
- predstavnike razdelimo v 4 skupine:
 1. SADNI:
 - jablana
 - hruška
 - sliva
 2. MEHAK LES:
 - lipa
 - topol
 3. IZRAZITI TRAKOVI
 - bukev
 - javor
 - gaber
 4. PARNEHIMSKE PEGE
 - breza
 - jelša

2.2.3 Parenhimske celice

- vač parnhimskih celic v osni smeri kot pri iglavcih
- trakovi so:
 - večji, širši (tudi po 100 vzporednih par. cel.)
 - in več jih je kot pri iglavcih.

2.3 Reference

- glej tudi: [Slovenske vrste lesa](#)